

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1933 kl. 4 e. m.

*Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 3,
i anledning av väckt motion om vidgad användning av
lotterimedel till understöd åt kulturella strävanden på
landsbygden.*

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 233, har herr *Anton Pettersson* hemställt, att Kungl. Maj:t vid fördelningen av lotterimedel ville fästa avseende vid önskvärdenheten av att landsbygdens behov av kulturfrämjande understöd vinner tillbörligt beaktande.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet tillåter sig erinra därom, att herr *Petrus Nilsson* m. fl. i en vid 1932 års riksdag väckt och till första kammarens första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, I: 282, gjorde framställning angående ändrade former för beredningen av ärenden rörande bidrag av lotterimedel. Motionärerna förmenade, att den slutliga prövningen, då det gällde att jämföra de särskilda anslagskraven, skedde utan att tillräcklig sakkunskap stode till Kungl. Maj:ts förfogande. Motionärerna ville ock göra gällande, att denna slutliga prövning icke vore så organiserad, »att därvid överväges, huruvida det ej vore skäl att snarare fortsätta att tillgodose kulturbehov, som erhållit anslag på riksstaten, än att understödja nya krav».

Med anledning av vad motionärerna sålunda anmärkt lämnade första kammarens första tillfälliga utskott följande redogörelse för beredningen av ifrågavarande ärenden (utlåtande nr 9).

Då ansökningar om lotteribidrag inkommit till handelsdepartementet, remitteras dessa i första hand till olika sakkunniga myndigheter allt efter ansökningens art. Sålunda infordras, förutom från vederbörande länsstyrelse, yttranden beträffande bidrag till museiföreningar från vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien samt i vissa fall från nationalmuseum, beträffande bidrag till folkhögskolor och lantmannaskolor från skolöverstyrelsen respektive lantbruksstyrelsen, beträffande bidrag till konsertföreningar från musikaliska akademien, beträffande bidrag till sociala och kommersiella ändamål från socialstyrelsen respektive kommerskollegium o. s. v. Det torde kunna förutsättas, att ifrågavarande

myndigheter vid sin prövning av de remitterade ansökningarna taga all den sakkunskap i anspråk, som inom och utom myndigheten finnes disponibel.

I god tid före ärendenas avgörande upprättas beträffande varje särskild ansökning en utförlig promemoria, vari redogörelse lämnas för ansökningens innehåll och den införskaffade utredningen ävensom för frågan belysande fakta i övrigt. Härefter äger föredragning av ärendena rum inför chefen för handelsdepartementet i närvaro av statssekreteraren i departementet, varvid de olika behoven och intressena vägas mot varandra. Som resultat av denna prövning, varunder departementschefen under hand även plägar rådföra sig med övriga av respektive ansökningar intresserade statsråd, framkommer ett preliminärt fördelningsförslag. Detta underkastas därefter förnyad prövning och omarbetning under ytterligare en departementsberedning, i vilken chefen för ecklesiastikdepartementet och statssekreteraren i sistnämnda departement deltaga. Slutligen översändes det sålunda reviderade förslaget jämte en generalpromemoria över alla föreliggande ansökningar till samliga statsråd, varefter ärendena föredragas i allmän statsrådsberedning.

Under framhållande, bland annat, att av den sålunda lämnade redogörelsen torde framgå, att någon anmärkning mot formen för lotteriärendenas beredning icke med fog kunde framställas, hemställde utskottet, att motionen icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda. Denna hemställan bifölls av första kammaren.

Vidare får utskottet erinra därom, att i en vid 1932 års riksdag inom andra kammaren av herrar *Gardell* i Gans och *Johanson* i Hallagården väckt motion, nr 403, gjordes enahanda hemställan som i ovannämnda motion I: 282. På hemställan av andra kammarens fjärde tillfälliga utskott, till vars i ärendet avgivna utlåtande, nr 4, utskottet tillåter sig hänvisa, fann andra kammaren ifrågavarande motion ej föranleda någon kammarens åtgärd.

Utskottet.

I nu förevarande motion söker motionären göra gällande, att landsbygdens intressen vid fördelningen av lotterimedlen icke nöjaktigt tillgodoses. Såsom exempel på kulturella strävanden på landsbygden, som enligt motionärens mening icke erhålla tillbörlig uppmuntran av lotterimedel, anför motionären sammanslutningar för befordrande av hemslöjd, allmogekultur o. dyl., hembygdsföreningarnas verksamhet för hembygdsvård och hembygdsforskning samt skolverksamheten och bildningssträvandena på landsbygden.

I syfte att vinna kännedom om i vad mån vid fördelningen av lotterimedlen stads- och landsbygdsintressena tillgodosetts har utskottet närmare granskat samtliga de fördelningar av lotterimedel, som från och med år 1927 ägt rum. Huvudsakligen på grund av svårigheterna att avgöra, till vilken kategori de särskilda anslagen rätteligen böra hänföras, har av nämnda undersökning icke kunnat utvinnas något resultat,

som möjliggjort för utskottet att statistiskt belysa det i motionen berörda spörsmålet.

Motionären hävdar för sin del, att landsbygdsintressena vid fördelningarna av lotterimedlen få stå tillbaka för andra intressen.

För att råda bot på ett dylikt missförhållande har motionären ifrågasatt, att riksdagen skulle i skrivelse till Kungl. Maj:t framhålla, att Kungl. Maj:t vid fördelningen av lotterimedlen ville fästa avseende vid önskvärdheten av att landsbygdens behov av kulturfrämjande understöd vinner tillbörligt beaktande. Att så bör ske även utan att riksdagen därom gör särskild framställning synes emellertid utskottet självklart. Om landsbygdens intressen icke tillbörligt må hava tillgodosetts, torde detta berott på svårigheten att väga de olika intressena mot varandra och icke på någon obenägenhet att understödja landsbygdsintressena.

Givetvis vore det önskvärt, att de i motionen angivna kulturella strävandena på landsbygden liksom ock annan liknande verksamhet därstädes kunde erhålla all den ekonomiska uppmuntran och stöd, varav de äro förtjänta. Då motionären ansett att riksdagen för förverkligande av detta önskemål borde avlåta skrivelse i ärendet till Kungl. Maj:t, vill utskottet framhålla, att, även om av skäl, som nyss nämnts, landsbygdens intressen i förevarande avseende icke skulle tillgodosetts såsom önskligt vore, det dock knappast torde få anses lämpligt, att riksdagen uppdrager vissa bestämda riktlinjer för fördelningen av lotterimedlen.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 mars 1933.

På utskottets vägnar:

RUBEN WAGNSSON.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar *Wagnsson*, *Olof Carlsson*, *Lundell*, *Karlsson* i *Gillberga*, *Sjödahl**, *Per Andersson**, *David Pettersson* och *Karl A. Johanson*.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.